

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Asan/15/2017
Identifikačné číslo spisu: 8016200256
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8016200256.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členov senátu Mgr. Petra Melichera a JUDr. Eriky Šobichovej, v právnej veci žalobcu: GMT servis, spol. s r.o., so sídlom Kúpeľná 3, 080 01 Prešov, IČO: 47 432 624, zastúpeného: JUDr. Zuzanou Fabiánovou, PhD., advokátkou so sídlom kancelárie Štúrova 27, 040 01 Košice, proti žalovanému: Národnému inšpektorátu práce, Masarykova 10, 040 01 Košice, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4S/13/2016-100 z 9. februára 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4S/13/2016-100 z 9. februára 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove (ďalej aj „správny súd“) napadnutým rozsudkom podľa § 191 ods. 1 písm. c) a e) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. OPS/BEZ/2016/2600 O-9/2016 z 5. februára 2016, ktorým tento zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa - Inšpektorátu práce Nitra rozhodnutím č. 373/15/práv., IPN OPS/ROZ/2015/650 z 13 novembra 2015, ktorý podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zák. č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o inšpekcii práce“) uložil žalobcovi pokutu vo výške 2000 EUR za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania vyplývajúceho z ustanovenia § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov tým, že žalobca 20 apríla 2015 o 11:20 hod. využíval závislú prácu fyzickej osoby FF. Š., D.. XX.XX.XXXX H. N. A. XXX, ktorá pre kontrolovaný subjekt vykonávala stavebné práce - úprava terénu strojom Locust, na pracovisku G. X, A.ešov a nemal s touto fyzickou osobou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu (zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov), čo bolo zistené pri výkone inšpekcie práce so začiatkom 20. apríla 2015 od 11:20 hod. a pokračovaním 4. júna 2015 vykonanou podľa § 7 ods. 3 písm. a) Zákona o inšpekcii práce.

2. Správny súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, po tom čo z obsahu administratívneho spisu skonštatoval skutkový stav tak, že Inšpektorát práce Nitra vykonal 20 apríla 2015 u kontrolovaného subjektu - žalobcu a 4. júna 2015 na inšpektoráte práce, inšpekciu práce zameranú na kontrolu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania podľa ustanovení Zákona o nelegálnej práci a o nelegálnom zamestnávaní, na podklade čoho začal správne konanie vo veci uloženia pokuty za správny delikt, právne posúdený ako porušenie § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a) Zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, spočívajúci v porušení zákazu nelegálneho zamestnávania vo vzťahu k zamestnancovi T. Š.Ý., pričom správne orgány vyhodnotili obranu žalobcu, že T. Š. vykonával práce na základe zmluvy o dielo, uzavretej 20. apríla 2015, teda v čase výkonu inšpekcie, ako účelovú; sa s argumentáciou správnych orgánov nestotožnil, keď mal za to, že medzi žalobcom a T. Š. bola uzavretá zmluva o dielo, ktorá v čase výkonu kontroly mala ústnu formu, pričom bolo nesporné, že T. Š. bol v rozhodujúcom čase zapísaný v živnostenskom registri č. 701-2063 pod č. OU-BJ-OZP-2015/004034-2 a bolo mu dané 20. apríla 2015 osvedčenie o živnostenskom oprávnení, čo vyplýva z oznámenia Okresného úradu Bardejov, odbor živnostenského podnikania z 25 mája 2015, podľa ktorého podnikateľský subjekt T. Š. ohlásil živnostenské oprávnenie 20. apríla 2015 o 12:36:57 a osvedčenie o živnostenskom oprávnení mu bolo vydané 20. apríla 2015 o 12:52:19 hod.. Správny súd uviedol, že z ust. § 10 ods. 1 Živnostenského zákona vyplýva, že dňom ohlásenia živnostenského oprávnenia vzniká fyzickej osobe oprávnenie prevádzkovať živnosť, nie že by oprávnenie prevádzkovať živnosť vzniklo fyzickej osobe až od času, keď ohlási živnostenské oprávnenie a kedy mu živnostenský úrad oznámi, že došlo k osvedčeniu živnostenského oprávnenia, pričom ako to vyplýva z obsahu administratívneho spisu, ako aj z vyjadrenia T. Š., pre žalobcu začal vykonávať práce 20. apríla 2015, v ten istý deň uzavrel so žalobcom aj zmluvu o dielo a v ten istý deň došlo aj k ohláseniu živnostenského oprávnenia, z čoho vyplýva, že T. Š. nevykonával pre žalobcu závislú prácu. Správny súd dospel k záveru, že správne orgány v danom prípade nepostupovali v intenciách citovaných ustanovení Správneho poriadku, vo veci si nezadovážili relevantné skutočnosti pre vydanie rozhodnutí, a preto ich rozhodnutia treba považovať za predčasné. Súčasne sa správny súd stotožnil s námietkou žalobcu, že postup správnych orgánov oboch stupňov sa javí ako šikanóznny, keď formalistickým výkladom právnej úpravy nelegálneho zamestnávania stanovenej v § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2 konštatovali v danom prípade nelegálne zamestnávanie žalobcom.

3. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 175 ods. 1 S.s.p., tak, že procesne úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania.

4. Proti rozsudku správneho súdu podal žalovaný (ďalej aj „sťažovateľ“) včas kasačnú sťažnosť kde žiadal, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V kasačnej sťažnosti namietal, že správny súd porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) S.s.p.). Navrhoval, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil správne súdu na ďalšie konanie.

5. Sťažovateľ zotrval na svojom závere, že žalobca sa jednoznačne dopustil porušenia § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a) zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, a to tým, že 20. apríla 2015 o 11:20 h využíval závislú prácu fyzickej osoby T. Š., ktorý pre žalobcu vykonával stavebné práce - úprava terénu strojom Locust na pracovisku G. X, A. a nemal s ním založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu. K záveru správneho súdu, ktorý sa nestotožnil s názorom sťažovateľa, ktorý vyhodnotil obranu žalobcu ako účelovú uviedol, že T. Š. v zápisnici z 20. apríla 2015 spísanej o 11:35 h uviedol, že s účastníkom konania má v predmetný deň okolo obeda uzatvoriť dohodu, menovaný neuviedol, že má uzatvorenú písomne alebo ústne zmluvu o dielo, resp. že ju majú so žalobcom uzavrieť. Aj samotný konateľ spoločnosti p L. .V. Z. B. do zápisnice o podaní informácie zamestnávateľom uviedol, že závislú prácu vykonával T. Š. 20. apríla 2015 pre spoločnosť GMT servis, spol. s r. o.. Sťažovateľ zdôraznil, že žalobca argumentáciu o tom, že s menovaným mal ústne uzatvorenú zmluvu o dielo 20. apríla 2015 (v kasačnej sťažnosti zjavne nesprávne uvedený rok 2016) použil žalobca až vo svojom vyjadrení k protokolu z 8. júna 2015, teda v čase, kedy už vedel, aký skutok sa mu kladie za vinu, a je preto jednoznačné, že tak urobil účelovo. Sťažovateľ ďalej uviedol, že citáciu ust. § 10 ods. 1 Živnostenského zákona, teda to, kedy vzniká oprávnenie prevádzkovať živnosť,

nespochybňuje, avšak zo zápisnice o podaní informácie je zrejmé, že menovaný v čase inšpekcie práce, a teda aj v rozhodujúcom čase, ktorý je uvedený ako čas spáchania deliktu vykonával závislú prácu a nemal so žalobcom uzatvorený žiadny pracovnoprávny vzťah. Z podkladov nachádzajúcich sa v administratívnom spise je jednoznačné, že oprávnenie prevádzkovať živnosť bolo menovanému vydané až po výkone inšpekcie práce, počas ktorej bolo zistené nelegálne zamestnávanie. K záveru správneho súdu, že rozhodnutia správnych orgánov sú predčasné z dôvodu, že tieto si nezadovážili relevantné skutočnosti pre ich vydanie, sťažovateľ uviedol, že správne orgány si zabezpečili dostatočné množstvo dôkazov, aby jednoznačne preukázali správny delikt, ktorý sa žalobcovi kladie za istnu, a to zápisnicu o podaní informácie o vysvetlení dôvodu prítomnosti fyzickej osoby na pracovisku spísanú 20. apríla 2015 s T. Š., zápisnicu o podaní informácie zamestnávateľom spísaná 20. apríla 2015 (v kasačnej sťažnosti zjavne nesprávne uvedený rok 2014) so žalobcom a protokol, pričom František Šoltýs, ako aj konateľ žalobcu, svojim vlastnoručným podpisom skutočnosti uvedené v zápisniciach potvrdili, a teda potvrdili zistený skutkový stav, na ktorom sťažovateľ trvá. Záverom kasačnej sťažnosti uviedol, že úlohou inšpekcie práce je okrem iného vyhľadávanie, postihovanie a potieranie nelegálneho zamestnávania, ktoré je nebezpečným spoločenským javom a ktorého sa žalobca preukázateľne dopustil, pričom mal za to, že ak by pripustil záver súdu o liberovaní zamestnávateľa na základe toho, že zamestnanec, ktorý pracoval nelegálne obnovil svoje živnostenské oprávnenie, resp. by oň požiadal a bolo by mu vydané, vznikol by škodlivý „precedens“, na základe ktorého by bol výkon inšpekcie práce zameraný na odhaľovanie nelegálneho zamestnávania ako nežiadúceho fenoménu v takomto prípade zakaždým zmarený.

6. Žalobca v súdom stanovenej lehote svoje právo nevyužil a ku kasačnej sťažnosti sa nevyjadril.

7. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas (§ 443 ods. 1 S.s.p.), je prípustná (§ 439 S.s.p.) a bola podaná oprávneným subjektom (§ 442 ods. 1 S.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 139 ods. 4 k § 463 S.s.p.) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený 31. januára 2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

8. Zásadnou otázkou, ktorú bolo v kasačnom konaní potrebné vyriešiť, bolo právne posúdenie veci správnym súdom, ktorý sa nestotožnil so závermi správnych orgánov, ktoré vyhodnotili obranu žalobcu, Ž. T. Š. vykonával práce na základe zmluvy o dielo, uzavretej 20. apríla 2015, teda v čase výkonu inšpekcie, ako účelová; a teda či došlo k porušeniu § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a) Zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, spočívajúcom v porušení zákazu nelegálneho zamestnávania vo vzťahu k zamestnancovi T. Š..

9.1. Podľa ustanovenia § 3 ods. 2 Zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní nesmie právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3.

9.2. Podľa § 2 ods. 2 písm. b) Zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní je nelegálne zamestnávanie právnickou osobou, alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah, alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu a nespĺnila si povinnosť podľa osobitného predpisu - § 231 ods. 1 písm. b) Zákona o sociálnom poistení.

9.3. Podľa § 231 ods. 1 písm. b) Zákona o sociálnom poistení je zamestnávateľ povinný prihlásiť do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia zamestnanca podľa § 4 ods. 1 na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie a na poistenie v nezamestnanosti a zamestnanca podľa § 4 ods. 2, okrem zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním určenej dohody o brigádnickej práci

študentov podľa § 227a, na dôchodkové poistenie pred vznikom týchto poistení, najneskôr však pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, odhlásiť zamestnanca najneskôr v deň nasledujúci po zániku týchto poistení, okrem zániku povinného nemocenského poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa § 20 ods. 3, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak poistný vzťah podľa § 20 nevznikol a oznámiť zmeny v údajoch uvedených v § 232 ods. 2 písm. a) až c).

9.4. Podľa ustanovenia § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 Zákona o inšpekcii, uloží inšpektorát práce zamestnávateľovi pokutu od 2000 EUR do 200.000 EUR a ak sa jedná o nelegálne zamestnávanie dvoch a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5.000 EUR.

9.5. Podľa § 10 ods. 1 Živnostenského zákona oprávnenie prevádzkovať živnosť vzniká fyzickým osobám dňom ohlásenia, ale ak je v ohlásení uvedený neskorší deň začatia živnosti, týmto dňom.

9.6. Podľa § 5 ods. 12 S.s.p. správny súd výnimočne neposkytne ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby, ak nimi podaný návrh sleduje zjavné zneužitie práva.

10. Kasačný súd, totožne ako správny súd, zistil z obsahu administratívneho spisu žalovaného, že 20. apríla 2015 bola vykonaná kontrola nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania u žalobcu o 11:00 hod. u osoby T. Š., ktorý do zápisnice o podaní informácie o vysvetlení dôvodu prítomnosti na pracovisku uviedol, že na tomto pracovisku vykonáva prácu od dnes (20. apríla 2015 - pozn. kasačný súd) od 7:00 hod., je strojník a upravuje terén. Na otázku, kto je jeho zamestnávateľom, resp. pre koho vykonáva prácu, uviedol, že „GMT projekt, s.r.o. Z. B.“. Na otázku, či má uzavretú pracovnú zmluvu alebo dohodu o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru, uviedol, že ešte nie, že dnes má podpísať dohodu okolo obeda, tak sa dohodol s konateľom Z. B.. Zároveň sa majú dohodnúť na odmene. Zo zápisnice o podaní informácie zamestnávateľom vyplýva, že Ing. Z. B., konateľ spoločnosti na otázku inšpektora práce „pre koho vykonával T. Š. závislú prácu“ uviedol, že T. Š. „pracoval pre firmu GMT servis, spol. s r.o., Kúpeľná 3, Prešov, IČO: 47 432 624“. Následne Inšpektorát práce Nitra vyzval žalobcu na predloženie dokumentácie, záznamov a iných dokladov potrebných na výkon inšpekcie práce, konkrétne na predloženie pracovnej zmluvy alebo dohody o vykonaní práce alebo dohody o pracovnej činnosti, registračného listu FO fyzickej osoby T. Š. V. výpisu z obchodného registra žalobcu. Na základe čoho predložil žalobca zmluvu o dielo č. 24042015156 z 20. apríla 2015 medzi zhotoviteľom T. Š. om a objednávateľom GMT servis, spol. s r.o. a z čl. II. tejto zmluvy vyplýva, že zhotoviteľ sa zaväzuje zhotoviť dielo a odovzdať ho objednávateľovi. Objednávateľ sa zaväzuje dielo prevziať a zaplatiť zaň dohodnutú cenu. Predmet zmluvy: Prípravné práce k realizácii stavby, dokončovanie stavebných prác pri realizácii exteriérov a interiérov. Poskytovanie služby vedenie cudzieho motorového vozidla na zákazke: G. A. SO. Podľa čl. III. cena za vykonanie diela je určená na základe vzájomnej dohody zmluvných strán a jej špecifikácia tvorí obsah prílohy č. 1 tejto zmluvy. Ďalej sa v administratívnom spise nachádza Príloha č. 1 k zmluve č. 24042404201516, a to cenník murárskych prác, aj Príloha č 2 k zmluve č. 24042404201516 - základné podmienky pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, ako aj výpis z obchodného registra pre spoločnosť GMT servis, spol. s r.o.. Na podklade uvedených listinných dôkazov bol spísaný protokol č.: INA-182-17-1.2/P-A24,28-15 č. úlohy: 15114, z ktorého vyplýva, že pri kontrole boli u spoločnosti GMT servis, spol. s r.o. zistené nedostatky, a to porušenie zákaz nelegálneho zamestnávania tým, že tento 20. apríla 2015 o 11:00 hod. využíval fyzickú prácu fyzickej osoby T. Š., ktorá pre kontrolovaný subjekt vykonávala stavebné práce strojom Locust, na pracovisku Kúpeľná 6, Prešov a nemal s touto fyzickou osobou založený pracovnoprávny vzťah. K protokolu sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že na základe objednávky vykonával činnosti prevádzky a údržby stroja pre spoločnosť GMT projekt, spol. s r.o. a následne pre spoločnosť GMT servis, spol. s r.o. túto činnosť na základe zmluvy č. 24042015156 vykonával menovaný T. Š. na základe osvedčenia o živnostenskom oprávnení OU-BJ-OZP-2015/004034-2, č. živ. reg. 701-2063 z 20. apríla 2015, na základe čoho bol toho názoru, že neporušili zákaz nelegálneho zamestnávania, ako je uvedené v protokole, lebo nešlo o využívanie závislej práce fyzickej osoby T. Š., v kontexte čoho poukázal na § 10 Živnostenského zákona. Inšpektorát práce Nitra na podklade vyjadrenia žalobcu vypracoval Dodatok č.

1 k protokolu, v ktorom zotrval na identifikovaných nedostatkoch z protokolu č.: INA-182-17-1.2/P-A24,28-15, nakoľko v čase kontroly 20. apríla 2015 o 11:20 hod. fyzická osoba T. Š. nemala vydané osvedčenie o živnostenskom oprávnení. Toto oprávnenie bolo vydané až po vykonanej inšpekcii práce 20. apríla 2015 o 12:52 hod. Konateľ spoločnosti v zápisnici o podaní informácie zo 4. júna 2015 potvrdil, že fyzická osoba T. Š. vykonával závislú prácu pre kontrolovaný subjekt GMT servis, spol. s r.o., G. X, A.. Dodatok je podpísaný inšpektorom práce L. L. O.. Následne listom zo 17. júna 2015 Inšpektorát práce Nitra doručil žalobcovi list vo veci opravy protokolu a dodatku protokolu, v ktorom mu oznámil, že v protokole Inšpektorátu práce Nitra č. INA-182-17-1.2/P-A24,28-15 a dodatku k protokolu č. 1 k uvedenému protokolu došlo k zrejmej nesprávnosti v písomnom vyhotovení, keď nastala chyba na druhej strane v písaní nedostatku v časti nelegálne zamestnávajúce pism. B, bod č. 1 a vzhľadom k týmto skutočnostiam mu zaslal opravený prvý list protokolu a opravený dodatok č. 1 k protokolu, ktorým sa nahrádza pôvodný list protokolu a pôvodný dodatok č. 1. Listom z 9. októbra 2015 oznámil Inšpektorát práce Nitra žalobcovi začatie správneho konania o uložení pokuty. V rámci správneho konania žalobca zotrval na svojej obrane, že neporušili zákaz nelegálneho zamestnávania, nakoľko T. Š. vykonával pre žalobcu činnosť na základe zmluvy č. 24042015156 na základe osvedčenia o živnostenskom oprávnení OU-BJ-OZP-2015/004034-2, č. živ. reg. 701-2063 z 20. apríla 2015, a ktorá obrana bola správnymi orgánmi oboch stupňov vyhodnotená ako účelová, v snahe vyvinieť sa zo spáchaného správneho deliktu.

11. Z takto zisteného skutkového stavu kasačný súd vyvodil záver, že v čase kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania u žalobcu bolo o 11:00 hod. bolo u osoby T. Š. zistené nelegálne zamestnávajúce, čo vyplýva z vyjadrení tak T. Š., ktorý vyslovene uviedol, že prácu pre žalobcu vykonával od 20. apríla 2015 od 7:00 hod., je strojník a upravoval terén, pričom k uzatvoreniu dohody (bližšie nešpecifikovanej) malo dôjsť „okolo obeda“. Napriek tomu, že T. Š. má dlhoročné skúsenosti s prevádzkovaním živnosti (od 2. novembra 1992 do 15. marca 1996, následne od 1. januára 2011 do 24. decembra 2013 a následne od 1. apríla 2014 do 5. marca 2015) neuviedol, že mieni so žalobcom uzavrieť zmluvu o dielo, resp. iný právny vzťah obchodného charakteru, resp. neuviedol, že takáto zmluva bola uzatvorená v ústnej, resp. inej forme. Obdobne z vyjadrenia žalobcu (L. V. Z. B.) nevyplýva, že by s T. Š. mienil uzavrieť zmluvu o dielo, resp. iný právny vzťah obchodného charakteru, a zároveň sa označil za subjekt, pre ktorý T. Š. vykonával závislú prácu. Argumentáciu ohľadne existencie obchodnoprávneho vzťahu medzi žalobcom a T. Š. žalobca v čase kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania nepoužil, túto používa až následne, v čase, keď mu je známe, čo sa mu kladie za vinu, v rámci správneho konania. Oznámenie živnosti T. Š. nadväzuje kontrole nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania a zároveň T. Š., ako podnikateľský subjekt ukončil 20. apríla 2015 oznámenú podnikateľskú činnosť 1. júna 2015.

12. Kasačný súd má za to, že k oznámeniu živnosti T. Š. a k uzatvoreniu zmluvy č. 24042015156 na základe osvedčenia o živnostenskom oprávnení OU-BJ-OZP-2015/004034-2, č. živ. reg. 701-2063 z 20. apríla 2015 došlo účelovo a výlučne v snahe vyvinieť žalobcu zo spáchania správneho deliktu.

13. Ako vyplýva z úvodu citovaného ust. § 10 ods. 1 Živnostenského zákona, oprávnenie prevádzkovať živnosť vzniká fyzickým osobám dňom ohlásenia, t. j., ako správne argumentuje žalobca, oznámenie pôsobí retroaktívne a vzniká nultou hodinou dňa, v ktorom bolo oznámené. Z formálneho hľadiska má žalobca pravdu v tom, že už v čase výkonu kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania u žalobcu bol T. Š. oprávnený prevádzkovať živnosť.

14. Pojem zneužitie práva nie je v slovenskom právnom poriadku explicitne definovaný, preto je pri podozrení zo zneužitia práva potrebné vždy posudzovať individuálne okolnosti toho-ktorého prípadu. Najvyšší správny súd Českej republiky judikoval, že zneužitím práva je situácia, keď niekto spôsobí výkonom svojho subjektívneho práva neodôvodnenú ujmu inému alebo spoločnosti; takéto správanie, ktorým sa dosahuje nedovolený výsledok, je len zdanlivo dovolené. Výkonu práva, ktorý je vlastne jeho zneužitím, preto súd neposkytne ochranu (rozsudok Nejvyššího správného soudu č. k. 1 Afs 107/2004-48 z 10. novembra 2005).

15. Z vyjadrení T. Š., ako aj žalobcu, v čase kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania u žalobcu, je zrejmé, že títo v predmetnom čase existenciu obchodnoprávneho vzťahu nedeklarovali, nedeklarovali ani len záujem uzavrieť zmluvu obchodnoprávneho charakteru. Vzhľadom na špecifické okolnosti prípadu - dlhoročné skúsenosti s prevádzkovaním živnosti v prípade T. Š., dlhoročné skúsenosti Ing. arch. Z. B. s výkonom funkcie štatutára v rôznych obchodných spoločnostiach, je nepochybné, že existencia zmluvy, resp. zámer T. Š. vykonávať pre žalobcu činnosť na základe osvedčenia o živnostenskom oprávnení, by boli inšpektorovi práce oznámené. Skutočnosť, že k oznámeniu živnosti T. Š. a k uzatvoreniu zmluvy č. 24042015156 došlo bezprostredne po ukončení kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania u žalobcu, odôvodňuje záver žalovaného o účelovom oznámení živnosti a dodatočnému vyhotoveniu zmluvy č. 24042015156 s jediným účelom, a to zbaviť žalobcu zodpovednosti za správny delikt, ktorého sa dopustil 20. apríla 2015. S uvedeným korešponduje aj tá skutočnosť, že T. Š. ukončil podnikateľskú činnosť, takmer bezprostredne po oznámení, 1. júna 2015.

16. Z rekapitulovaných názorov súdnej judikatúry (mnohokrát opakovanej v rozhodnutí Súdneho dvora i slovenských súdov) vyplýva, že zneužitie práva je rýdzo právna kategória, pričom už jej samotné pojmové znaky preukazujú, že záver o ich naplnení nemôže byť výlučne výsledkom objasňovania skutkovej stránky prejednávanej veci, ale je výsledkom právneho posúdenia ustáleného skutkového stavu. Preto zneužitie práva, ktorému orgán verejnej moci pri realizácii rozhodovacej právomoci venuje pozornosť, nemôže byť predmetom dokazovania ako právny inštitút. Skutkový stav, ktorý je výsledkom dokazovania, až následne po svojom ustálení môže byť právne vyhodnotený tak, že skutková podstata zneužitia práva bola naplnená.

17. V predmetnej veci vykonal žalovaný rozsiahle dokazovanie, na podklade ktorého ustálil skutkový stav, tak ako je uvedené vyššie. Následným právnym posúdením takto zisteného skutkového stavu dospel žalovaný k záveru, že T. Š. v čase inšpekcie práce, a teda aj v rozhodujúcom čase, ktorý je uvedený ako čas spáchania deliktu, vykonával závislú prácu a nemal so žalobcom uzatvorený žiadny pracovnoprávny vzťah. Už samotným konštatovaním uvedeného boli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty správneho deliktu podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 Zákona o inšpekcii práce.

18. Zaoberajúc sa obranou žalobcu, ktorú žalovaný vyhodnotil ako účelovú, v snahe vyhnúť sa zodpovednosti za spáchaný správny delikt, kasačný súd konštatuje, že sa stotožňuje s právnym názorom žalovaného o účelovosti založenia živnosti T. Š. a následného vyhotovenia Zmluvy o dielo, všetko v snahe vyhnúť sa zodpovednosti za spáchaný správny delikt, nakoľko z vysvetlení T. Š. V. L. V. Z. B. nevyplýva, že by žalobca s T. Š. mienil uzavrieť zmluvu o dielo, resp. iný právny vzťah obchodného charakteru, a zároveň nebolo sporné, že subjekt, pre ktorý T. Š. vykonával závislú prácu, bol žalobca.

19. Napriek tomu, že z formálneho hľadiska už v čase výkonu kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania u žalobcu bol T. Š. oprávnený prevádzkovať živnosť, vzhľadom na okolnosti prípadu je zrejmé, že ohlásenie živnosti T. Š. z 20. apríla 2015 o 12:36:57 hod. smeruje k vyvolaniu retrográdneho účinku, motivované snahou žalobcu vyhnúť sa zodpovednosti za spáchaný správny delikt.

20. Základným účelom inšpekcie práce je zabezpečiť zlepšenie stavu pracovísk a stavu pracovných vzťahov tak, aby prinajmenšom vyhovovali príslušným predpisom. Úlohou inšpekcie práce teda je aj, ako správne uviedol žalovaný, vyhľadávanie, postihovanie a potieranie nelegálneho zamestnávania, ktoré je nebezpečným spoločenským javom s cieľom ochrany zamestnancov.

21. Zneužitie práva, tak, ako bolo kasačným súdom vyhodnotené ohlásenie živnosti T. Š. z 20. apríla 2015 o 12:36:57 hod., sa prieči účelu Zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, ako aj Živnostenského zákona.

22. Vzhľadom na to, že kasačný súd vyhodnotil obranu žalobcu ako účelovú a považoval argumentáciu žalobcu v kontexte s konaním Františka Šoltésa za zneužitie práva, za aplikácie § 5 ods. 12 S.s.p., tejto obrane, konkrétne skutočnosti, že I.T. Š.É. post ohlásil živnosť a bola vyhotovená Zmluva o dielo,

nepriznal ochranu, a stotožnil sa so skutkovým stavom veci a právnym posúdením žalovaného tak, ako bolo konanie žalobcu vyhodnotené v žalobou napadnutom rozhodnutí (a rozhodnutí správneho orgánu prvého stupňa).

23. Keďže právne posúdenie veci správnym súdom je z dôvodu aplikácie § 5 ods. 12 S.s.p. nesprávne, pričom uvedené skutočnosti sťažovateľ v plnom rozsahu kasačnou sťažnosťou namietal, kasačný súd konštatuje, že napadnutý rozsudok správneho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) S.s.p.), preto ho vo výroku, ktorým správny súd z dôvodov § 191 ods. 1 písm. c) a e) S.s.p. zrušil žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie, postupom podľa § 462 ods. 1 S.s.p. zrušil a z dôvodu potreby ďalšieho konania vrátil správne mu súdu na ďalšie konanie.

24. Úlohou správneho súdu bude vec opätovne prejednať s tým, že vo vzťahu k obrane žalobcu je viazaný právnym názorom kasačného súdu. Kasačný súd tiež poznamenáva, že úprava konania o kasačnej sťažnosti podľa S.s.p. nedáva kasačnému súdu možnosť zmeniť vyhovujúce rozhodnutie správneho súdu tak, že žalobu zamietne.

25. O trovách konania (pred správnym aj kasačným súdom) rozhodne správny súd (§ 467 ods. 3 S.s.p.) v rozhodnutí, ktorým sa konanie skončí.

26. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v pomere hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 k § 463 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok n i e j e prípustný.